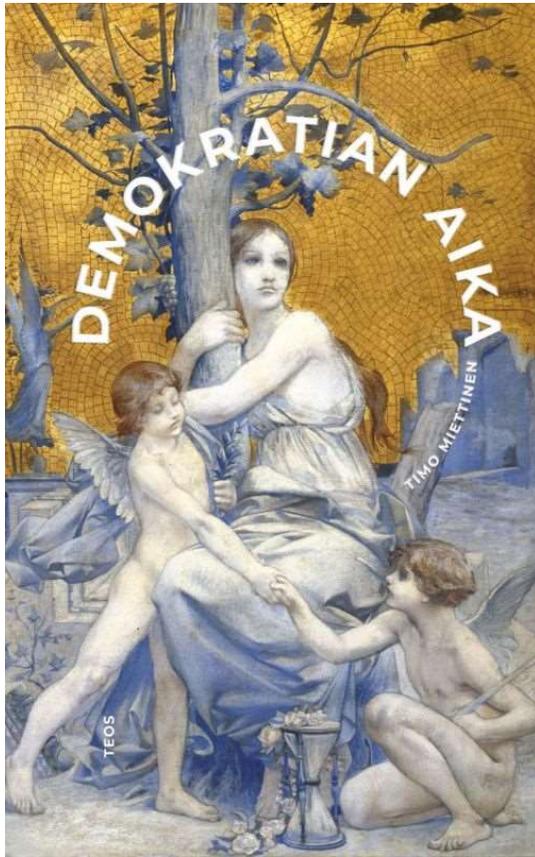

MITÄ HISTORIA OPETTAA MEILLE EUROOPASTA?

Timo Miettinen, Helsingin yliopisto

Tulevaisuuden osallistuvaa Eurooppaa rakentamassa

13.11.2024

RAHEL
VARNHAGEN
(1771-1833)

“Me emme ole matkalla
tulevaisuuteen, vaan
tulevaisuus lähestyy
meitä takaapäin.”
(1815)

EU:N HAASTEET

- 2010-luku oli Euroopassa sisäisten kriisien vuosikymmen: eurokriisi, pakolaiskriisi, Brexit, oikeusvaltio-ongelmat
- Samaan aikaan EU:n geopolittinen toimintaympäristö muuttui
- 2020-luvun uudistustarpeet EU:ssa nousevat ennen kaikkea ympäröivästä maailmasta: turvallisuus, globaali kilpailu, ilmasto, laajentuminen

“Kuten totesin jokin aika sitten, Eurooppa on valinnan edessä halvaantumisen, irtautumisen tai yhdentymisen välillä. **Poistumista** on kokeiltu, eikä se ole tuottanut sitä, mitä sen kannattajat toivoivat. **Halvaantuminen** on käymässä kestäättömäksi, kun liukumme kohti suurempaa ahdistusta ja epävarmuutta.

Näin ollen yhentyminen on ainoa jäljellä oleva toivomme.”

– Mario Draghi

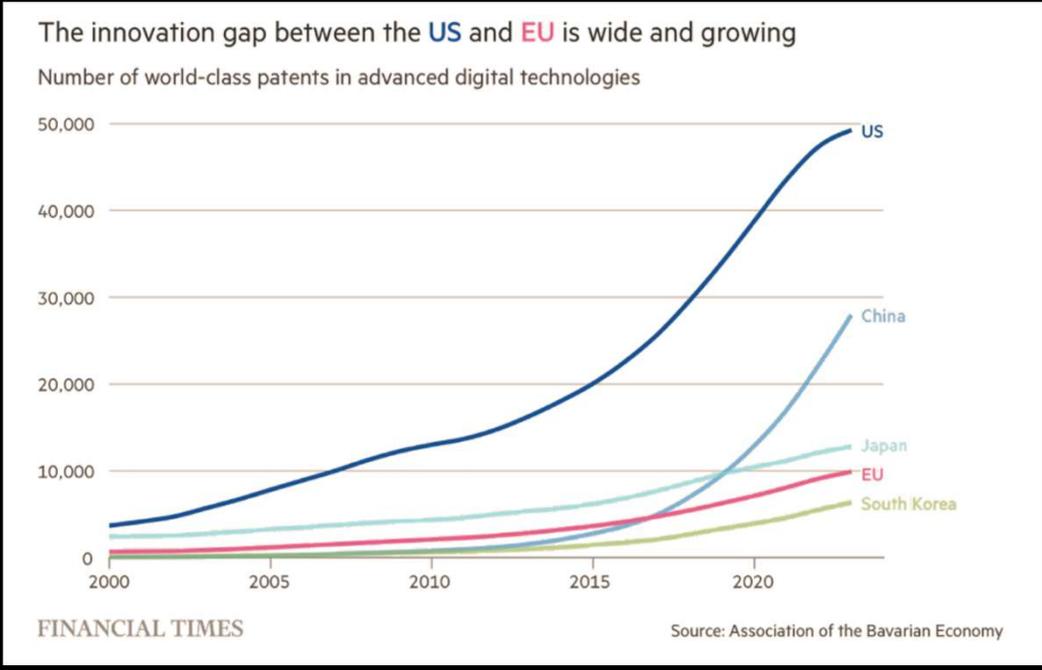
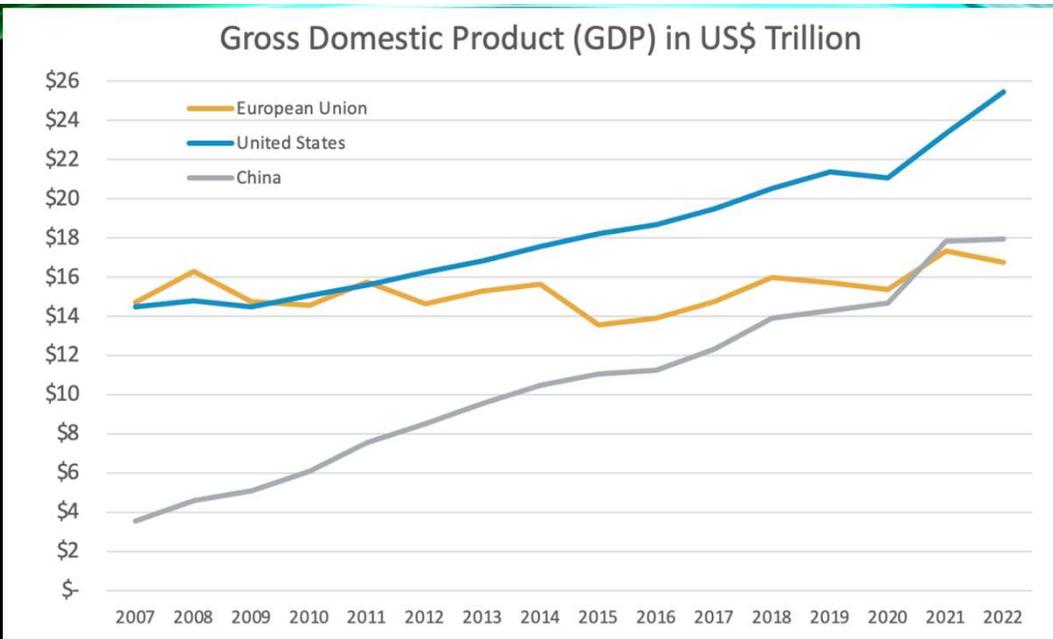
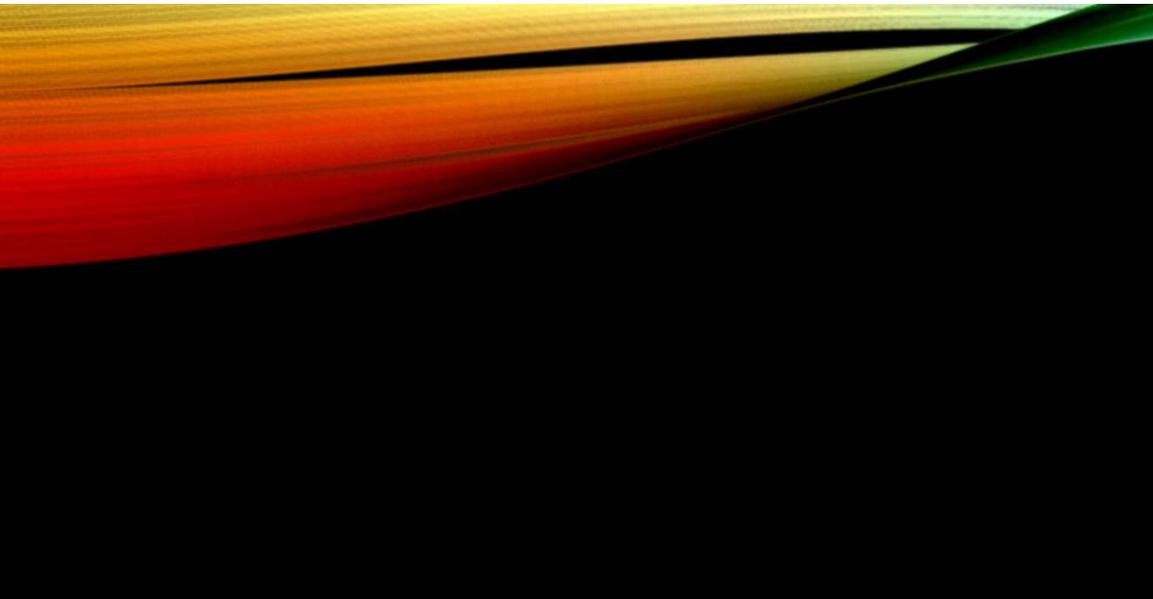
VOIKO HISTORIA
INNOITTA ENÄÄ
MEITÄ
RAKENTAMAAN
EUROOPPAA?

AGNES HELLER (1929-2019)

"Eurooppa on suhteellistanut oman kulttuurinsa niin pitkälle, että se edustaa pitkälle vietyä kulttuurista masokismia. Teknologisen hallinnan takana siltä puuttuvat suuret kertomukset paremmasta tulevaisuudesta tai sosiaalisten kysymysten ratkaisemisesta."

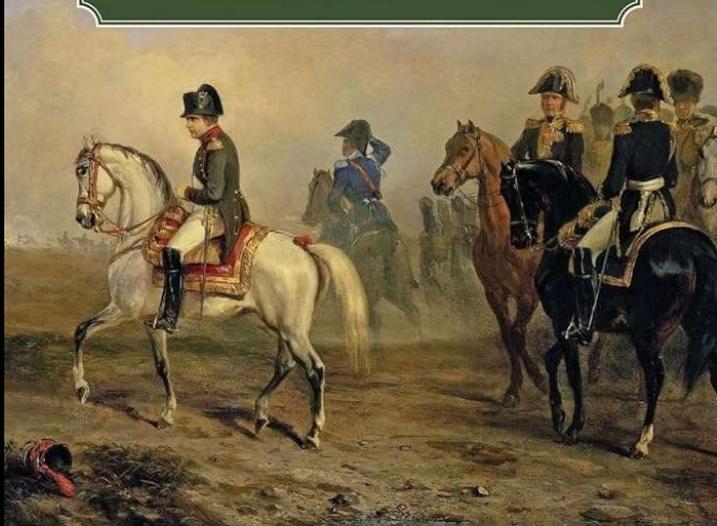

1. EUROOPALLA
ON LIIOITELTU
KÄSITYS OMASTA
PAINOARVOSTAAN

The Rise of the Nation-State in Europe

*Absolutism, Enlightenment
and Revolution, 1603–1815*

Jack L. Schwartzwald

2. EUROOPPA ON KANSALLISVALTIOIDEN MAANOSA

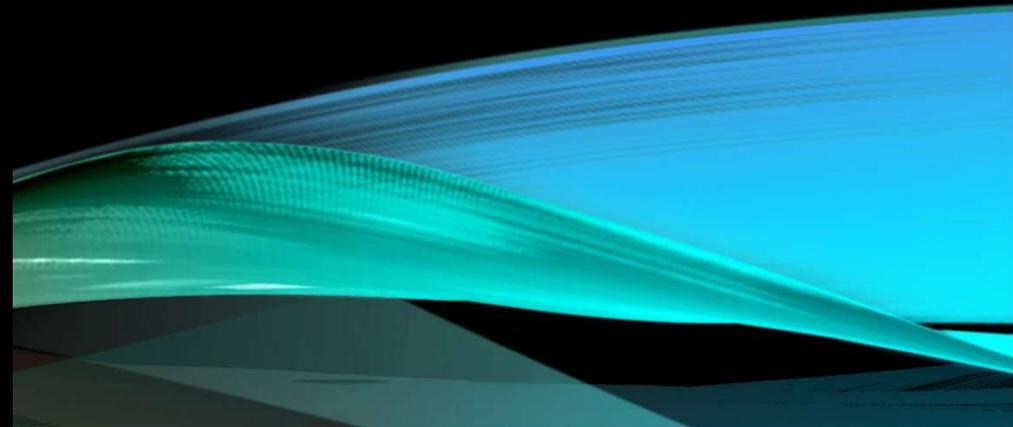
THE
END OF
HISTORY
AND THE
LAST MAN

THE
NEW YORK
TIMES
BESTSELLER

FRANCIS
FUKUYAMA
WITH A NEW AFTERWORD

"Awesome . . . a landmark . . .
profoundly realistic and important . . .
supremely timely and cogent . . . the first book
to fully fathom the depth and range of the
changes now sweeping through the world."
—George Gilder, *The Washington Post Book World*

3. EUROOPPA ON
TUUDITTAUTUNUT
AJATUKSEEN
DEMOKRATIAN
LOPULLISUUDESTA

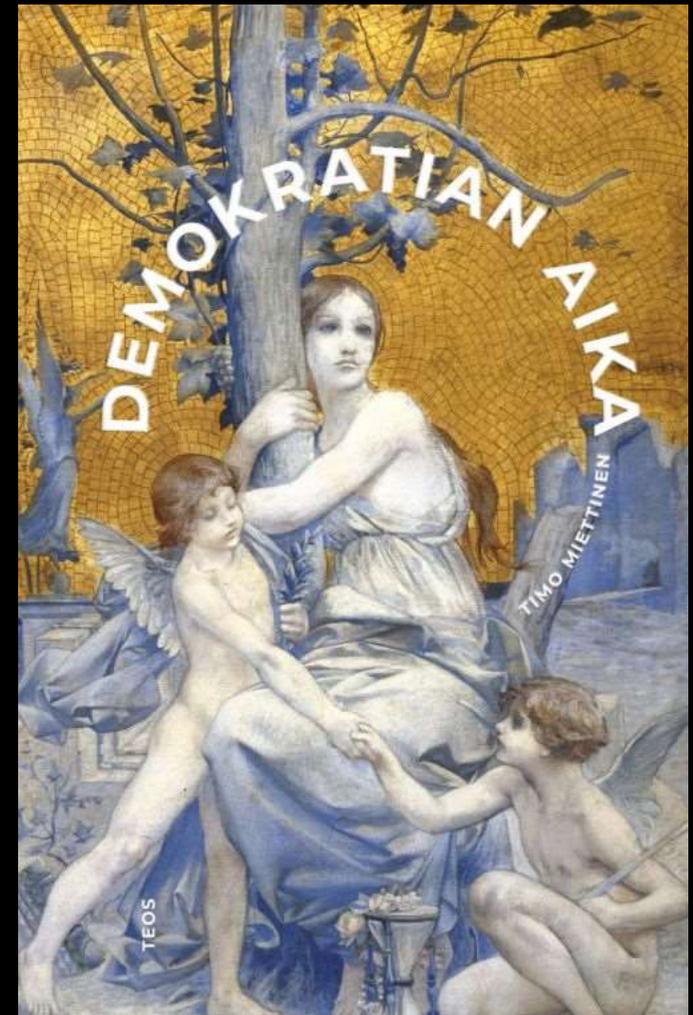

ONKO EUROOPAN
HISTORIAA
MAHDOLLISTA
KÄYTTÄÄ MUUTOKSEN
TEKEMISEEN?

DEMOKRATIAN AIKA

- Demokratian ytimessä eivät ole vain instituutiot vaan tietty käsitys ajan ja historian merkityksestä
- Tulevaisuus on avoin ja ihmiset voivat sitä muuttaa
- Tulevaisuuden avoimuus rakentuu historian varaan: instituutiot ja lait ovat ihmisten tekemiä
- Tämä on yksi eurooppalaisen poliittisen ajattelun keskeisistä lähtökohdista

TASAVALTALAISUUDEN HISTORIA

- 1400–1500-lukujen tasavaltalainen ajattelu: historian merkitys kaupunkivaltioiden rakentumisessa
- Poliittikan erityislaatu on sen historiallisessa luonteessa: instituutiot ihmisten tekemiä
- Irtiotto antiikin ja keskiajan aikakäsityksistä: tulevaisuus avoin

HISTORIA KAMPPAILUN ALUEENA

- Historiasta tulee 1600-luvun lopulta lähtien poliittisen kamppailun alusta: edistyykö vai taantuuko historia?
- Vapaus, oikeudenmukaisuus jne. historiassa paljastuvia ideoita
- Poliittisen muutoksen ennakoinnista tulee keskeinen eurooppalainen tradition
- Demokratia kamppailua historian suunnasta

ALEXIS DE TOCQUEVILLE (1805-1859)

- Ranskalainen Alexis de Tocqueville:
Demokratia Amerikassa (1835-40)
- Poliittinen ajattelu ei ideoiden tiedettä,
kokemus ja historia keskeistä
- Demokratia instituutioina vs. demokratia
kulttuurina
- Historiasta oppiminen avainasemassa

DEMOKRATIAN MUUTTUMATTOMUUS

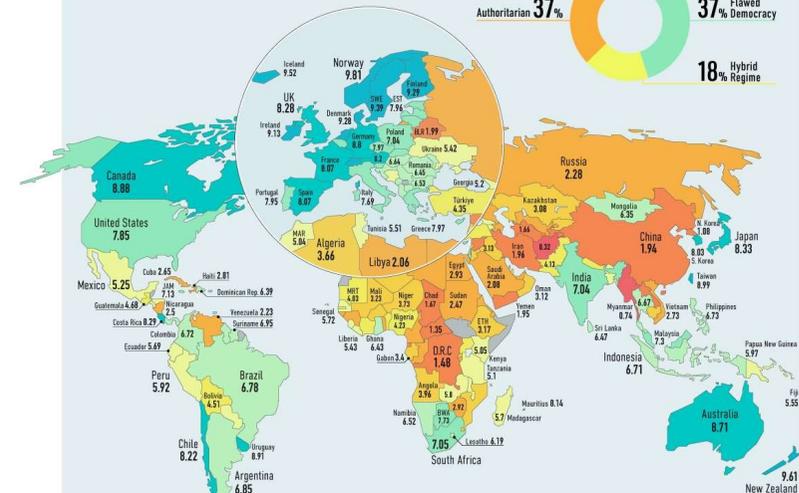
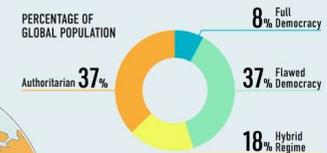
- 1900-luvun poliittinen ajattelu kadotti historian: demokratiasta tuli järjestelmätason käsite, jolla vain oma sisäinen ajallisuutensa
- Poliittika perustuu ihmisluontoon, ei historiasta oppimiseen
- Historia läsnä ainoastaan nostalgisoivassa kaipuussa menneisyyteen
- ...tai halussa rakentaa tarinaa historiasta uhrikertomuksena (Venäjä ja Kiina)

THE STATE OF **DEMOCRACY** AROUND THE WORLD

The global Democracy Index score showed a slight improvement in 2022, but remains at its second lowest point since tracking began in 2006.

PERCENTAGE OF GLOBAL POPULATION

Source: EIU - Democracy Index 2022

MENNEISYYS AVAA TULEVAISUUDEN

1. Demokratia nojaa ajatukseen tulevaisuuden avoimuudesta: kyky muuttaa maailmaa
2. Kyky avata tulevaisuuksia perustuu historiaan: menneisyys on ihmisen toiminnan alue
3. Demokratia ei ole vain järjestelmätason idea: historiasta oppiminen on avainasemassa

The image features a dark background with abstract, flowing shapes in red and blue. A vertical white line is positioned to the left of the text. The text 'KIITOS!' is centered in the upper half of the image.

KIITOS!